

İNSAN NASIL KÖR OLUR

Yaşamın anlamını tam bilemediğim, güzelliklerini göremediğim yıllardı. Her şey çok sıkıcı,hayatım çok yorucu ve amaçsızdı. İlkokul yıllarını, kaç çocuk bu kadar kısa ve karamsar özetler bilmiyorum. Ama ben o zamanlar tam olarak böyle hissediyordum.Çevremde olup bitenlere,çocuk aklımla ne çözüm üretebiliyor ne de onları anlamlandırabiliyordum.Aradan yıllar geçmesine rağmen; yarım kalmış öfkem ve bazı kişilerle hesaplaşma arzum hala alır gider beni o yıllara.

Küçük bir kasabada yaşıyorduk. Babamın bir kahvesi vardı. Kasabanın yetişkinleri oraya gelir,çay içer sohbet ederlerdi.Ben, sabahları okula gider öğle sonrası kahveye gelir babama yardım ederdim.O yıllarda, çocuk ruhum ve dünyam yetişkinlerin konuşmaları,öfkeleri eşliğinde sıkışıp kaldı çay bardaklarına.Ne zaman çay bardağı taşıyan bir çocuk görsem kendimle karşılaştığımı sanırım.

Bizim kahvenin yanında,birkaç defe hacca gidip gelmiş birinin bakkal dükkanı vardı. Herkes ona “Hacı” derdi. Gerçek adının ne olduğunu hala bilmem. Hacca gidip geldiği için kendisinden alışveriş yapmanın hayırlı olacağını her fırsatta anlatmaya çalışırdı. Hele ki karşısındaki bir çocuk olursa onu esir alır dakikalarca konuşurdu. Benim de Hacı karşısında kendimi bir ahtapotun kollarındaymış gibi hissettiğim çok olmuştur.

Hacı'nın dükkanının yanında ise bir kuyumcu dükkanı vardı. Sahibi; kısa boylu,şişman,kendini en ayrıcalıklı canlı zanneden geveze bir adamdı.Kendine “Kuyumcu Ağa” denmesini ister, başka türlü hitap edildiğinde sinirlenir karşıdakini “Ben Kuyumcu Ağa'yım böyle bil böyle konuş!” diye uyarırdı. Ben kendimi bildim bileli üzerinden hiç çıkarmadığı, çizgili, koyu renkli ,bir takım elbisesi vardı.Benim gözümde o elbiseyle o kadar bütünleşmişti ki bazen o üzerindeki bir elbise değil de kuyumcunun derisi olduğunu düşünürdüm.Kafasındaki fotr şapka sürekli kullanılmaktan yağlı bir kirle kaplanmış ve şapkanın rengi solmuştu. Suratının ortasında da kocaman, girintili çıkıntılı bir burun sonradan oraya yapıştırılmış gibi dururdu.

Bu ikili, babamın kahvesinde sık sık oturup konuşurlardı. Aralarındaki konuşmalar, genellikle kuyumcunun böbürlenerek kendinden söz etmesi, başkalarını aşağılaması ve Hacı'nın ne koyu dindar ne ulvi kişi olması üzerine olurdu.

Dükkanların biraz aşağısında,yemyeşil bir söğüt ağacı vardı. Bu ağacın heybetli görüntüsü, hep içimi ısıtmış, bana güven vermiştir nedense. Kasabanın tek ayakkabı boyacısı olan Kör Tahir, her sabah sırtında boya sandığı, yanında ben yaşlardaki oğlu ile o ağacın altına gelirdi. Gözünün biri derin bir yaranın altında gizliydi Tahir'in. Bu yüzden ona “Kör Tahir” derlerdi.Bir gözünü nasıl kaybettiğini, kimse bilmezdi.Gözünü nasıl kaybettiği sorulduğunda da “Takdiri ilahi.”derdi. Gün boyunca,ağacın altında ayakkabı boyar, ayakkabı boyatan olmadığı vakitlerde, bir yandan boya sandığını temizleyip düzenler bir yandan da oğlu Salih'le ancak ikisinin duyabileceği bir ses tonuyla konuşurdu. Oğluyla konuşurken hep yere bakardı. Bu vakitlerde oğluna ne anlattığını yerde neye baktığını merak ederdim. Salih, bizimle okula gitmediği için babası o konuşmalarda Salih'e hayata dair bilgiler veriyordu belki de. Ama neden hep yere bakarak konuşurdu oğluyla bir türlü anlayamadım bunun nedenini... Gün bitiminde de baba oğul geldikleri gibi sessiz sedasız toparlanıp evlerinin yolunu tutarlardı.

Bizim kasabada, hayattaki rollerin oynandığı sahne benim için bu kadardı.Kör Tahir'le oğlu ,hayata fazla bulaşmak istemezmiş gibi sahnenin kenarına eğreti biçimde ilişir, sonra her akşam perdenin kapanmasıyla oradan sessizce ayrılırlardı. Hacı ile Kuyumcu Ağa, kendilerini bu hayat sahnesinin baş aktörleri sanırlardı. Rollerini de kendileri belirlemişti. Biri zenginliğin diğeri ise imanın heybetli görüntüsüydü. Kasabada, bu ikiliden kimse hoşlanmazdı.Ne var ki kimse onlara olumsuz söz da söylemezdi.

Bir yaz günü Hacı ile Kuyumcu Ağa babamın kahvesinin önüne oturmuş konuşuyorlardı. Hacı'nın her zamanki gibi kafasında takkesi , ayaklarında ise terlik vardı.Bu görüntünün ,“Az önce abdest aldım,namaz kıldım.” anlamına geldiğini bütün kasaba öğrenmişti. Kuyumcu Ağa da tahta sandalye ile çok kıymetli bedeni arasına yumuşak minderini koyup oturmuştu Hacı'nın yanı başına.

Kuyumcunun dükkanının kapısında peşin satış yapan tüccarla veresiye satış yapan tüccarın halini anlatan bir resim vardı.Veresiye satan adam perişan bir görünümde oturuyordu.Adamın ayakları altında fareler dolaşıyordu.Peşin satan akıllı tüccar da koltuğuna kurulmuş kasası para doluydu ve yüzü güleç

oturuyordu Kuyumcu Ağa, tıpkı resmin ikinci bölümündeki göbekli ve peşin satan tüccar gibi otururdu her zaman. Ogün de ayak ayak üstüne atıp geriye yaslanmış, koca göbeğini sıvazlayarak bir yandan Hacı'ya laf yetiştiriyor bir yandan da Kör Tahir'le oğlunu süzüyordu. Hantal ve biçimsiz bedeninden çıkan cılız sesiyle: "Ufaklık, baban taze iki çay doldursun ,al gel çabuk! Benimki beş şekerli olsun!" diye seslendi. Bunları söylerken bana bakmadı bile." Ufaklık" demesinden bu sözlerin bana söylediğini anladım. Bana hep böyle seslenirdi. Adımı bilmezdi, öğrenmek için de bir kez bile sormamıştı.Çayları götürdüm önlerindeki tahta masaya bıraktım. İkisi aynı anda çaylara baktı şekerleri atıp çaylarını karıştırmaya başladılar.Beni görmüyorlardı, sanki çay kendiliğinden gelmişti onların önüne. Bir an varlığımdan şüphe duydum. Sonra iki adım geriye çekilip onları dinlemeye başladım.Zaten beni fark etmiyorlardı bile.

Kuyumcu Ağa:

- Yahu Hacı, ikimiz olmasak şu kasaba köyden farksız olur. Ne memlekete iş, aş getiren var ne de oturup doğru düzgün konuşacak paralı pullu iki adam. Solucan gibi burdakiler. Akşama kadar tarlada çalışırlar. Sonra da "Aman ağam borcum var, aman ağam harcım var..." Başka laf bilmezler, aç hepsi.

Misal, şu Kör'e bak. Atı yok,avradı yok .Kendinin sürüne sürüne yaşadığı yetmezmiş gibi yanına bir de veledini almış.Hacı,bunların ciğeri beş para etmez. Bunları gören şehirli, kasabalı gelmiyor memleketimize.Şöyle paralı, görmüş geçirmiş insanlar kasabamıza gelse de satış yapsak fena mı olur. Vallaha bize çok yazık oluyor buralarda Hacı.Çok mağduruz çok...

Duyduklarım artık beni pek şaşırtmıyordu. Onların bu tür konuşmaları o kadar uluorta olurdu ki çevrelerinde kim var kim yok bakmazlardı. Birileri konuştuklarını duysa da rahatsız olmazlardı.Kuyumcunun dertli hali Hacı'nın da dilini çözdü.

- Ne kadar haklısın ağam, ne kadar haklısın bir bilsen. Allah,bizi bunlarla sınıyor belli ki.O kadar masraf edip yiyecek içeceklerini ayaklarına getiriyorum. Hem de en helalinden. Sonra da tutup bunlara veresiye mal veriyorum. Bu işin sevabı olmasa vallahi billahi yapılmaz. Bunlar için beş vakit namaz kılıp dua ediyorum.Ben olmasam,yemin olsun bu kasabanın adı dinsize ,uğursuza çıkar. Durduk yere yüce Rabbim kimseyi kör etmez. Bu Tahir'in uğraştığı işte meymenet yok.Atalar bile ne demiş:"Dost başa düşman ayağa bakar." Kör Tahir'in işi gücü milletin ayağı. Haset bunlar, ağam haset. Yanındaki veledini de kendi gibi yetiştirip başımıza bela ettikten sonra geberip gidecek. Velakin içimiz rahat olsun bu yaptıklarının hesabı, öbür tarafta bir bir sorulacak...

Durmadan dinlenmeden birbirlerine laf yetiştiriyorlardı. Zihnim uyuştu ,kulaklarım uğuldamaya başladı. Boğuluyorum sandım. Hemen boşalan çay bardaklarını alıp babama götürdüm. Kahvenin içinde oturanlar gülüşerek sohbet ediyorlardı. Birbirlerine takılıyorlar, eğleniyorlardı.

Babam iki çay yerleştirdi çay askısına. Askıyı elime tutuşturup söğüt ağacının alt tarafında oturan iki yaşlıya çayları götürmemi istedi. Kahveden çıktım,iki dertli tüccarın yanından geçip söğüt ağacına doğru yürümeye başladım.Ağacın yanına geldiğimde Salih'le göz göze geldik. Gülümsedik birbirimize kimseye belli etmeden. Çayları yaşlılara verdim.Dönerken Salih'le tekrar göz göze geldik. Hiç konuşmuyorduk ama aramızda içten bir yakınlık vardı. Belki de yaşitlarımız mahallede oyun oynarken ikimizin yetişkinlerin dünyasında sessiz sedasız çalışıyor olması bizi birbirimize yakınlaştırıyordu. Gizli bir örgütün birbirini ele vermemesi gereken iki üyesi gibiydik onunla. Madem gizli bir örgütün sadece ikimiz üyesiydik,o iki suratsızın Salih'le babası hakkında neler konuştuklarını ona söylemeliydim.Ya da Hacı'yla Kuyumcu Ağa'nın karşısına çıkıp:" Siz asıl kendinize bakın Salih'le babasını rahat bırakın!" demeliydim. Ama ikisi de olmadı .Bu düşünceler ve çaresizlik duygusu, Salih'e karşı kendimi hep suçlu hissetmeme neden oldu.

İlkokulun bitmesiyle, öğretmenimin ısrarları sonucu yatılı bir okulda okumak üzere kasabadan ayrıldım. Önceleri kasabadan, ailemden uzak kalmak çok üzmüştü beni, sonraları duruma alıştım. Ancak alışmadığım tek şey Salih'ten ve babasından haber alamadan günlerin geçmesiydi. Kasabada,Salih'le hiç konuşmadan kurduğumuz iki kişilik gizli örgüte ihanet edip oradan kaçmış ve arkadaşımı yalnız bırakmıştım.Hiçbir yaprak dalından koptuğuna; benim, arkadaşımı kuyumcuyla Hacı'nın elinde bırakıp gittiğimden daha çok üzülmemiştir...

Okuduğum okulda, sabahları gazetelerin getirildiği bir kütüphane vardı. Ben, her fırsatta oraya gidip haberleri okurdum. Bu durum çok hoşuma giderdi. Oraya her gittiğimde:” Meğer kasabada her şeyden ne kadar da habersiz yaşıyormuşum.” diye düşünürdüm. Bir sabah öğretmenimiz hasta olduğu için okula gelmemişti. Kendimi hemen kütüphaneye attım. Gazeteleri büyük bir iştahla okuyordum. Birden gözüm bir fotoğrafa ilişti. Kuyumcu Ağa'nın fotoğrafıydı bu. Kafasında aynı şapka, üzerinde aynı elbise, suratında aynı ifade... Yalnız farklı olarak , yorgun bir gülümseme vardı dudaklarında. Fotoğrafın alt tarafında daha küçük bir fotoğraf vardı. O da Kör Tahir'in fotoğrafıydı. Fotoğrafların tanıdığım kişilere ait olmasından çok bu iki fotoğrafın bir araya getirilmiş olması daha çok şaşırttı beni. Görüntülerin üstünde de büyük harflerle “İNSANLIK DERSİ” yazıyordu. Hemen okumaya başladım ayrıntıları.

Okudukça şaşkınlığım artıyor. Beynimdeki anlamlar hızla biçim değiştiriyordu. Tahir'in, asker olarak Kore'ye gönderildiğini, yaralı arkadaşını taşırken bir gözüne şarapnel parçasının isabet ettiğini, eşinin onu Kore' de öldü zannedip bir çocuğunu komşuya bırakıp başkasıyla kaçtığını bir solukta okudum. Nefesim kesildi. Başım dönmeye başladı. Bir süre karşımdaki duvara bakıp öylece kaldım.

Kendimi toparlayıp tekrar okumaya devam ettiğimde, öğrendiklerimin bende yarattığı depremin şiddetini ölçemedim bile... Haber şöyle devam ediyordu:

”Kasabada Kuyumcu Ağa diye tanınan kişi, cinnet geçiren bir borçlu tarafından bıçakla kovalandı. Kuyumcunun yanında bulunan Hacı, kendini dükkanına kilitleyerek saldırmanın elinden zor kurtuldu. Kuyumcu, kendisini koruması için ayakkabı boyacısı olan Kör Tahir'in yanına koşup arkasına gizlendi. Gözü dönmüş borçlu, önce boyacı Tahir'i sonra da Kuyumcuyu bıçakla yaraladı. Boyacı Tahir , hastanede can verirken karaciğeri paramparça olan Kuyumcu, boyacı Tahir'den nakledilen karaciğerle hayata tutunmayı başardı. Tutuklanan saldırgan:

--Faizle aldığım borcumun tümünü ödeyemediğim için Kuyumcu bana sürekli hakaret ediyordu. O gün de karımın yanında bana küfretti. Gözüm döndü, kendime hakim olamadım. Beni kahreden tek şey, kuyumcunun değil de Tahir'in ölmesi. Ben onu çok severdim, diyerek göz yaşlarına boğuldu.”

En altta da kuyumcunun sözleri vardı:

--Ben Tahir'i çok severdim. Oda beni severdi. Her zaman yardımına koştuğum değerli bir komşumdu. O da canını hiçe sayarak beni korudu. Nur içinde yatsın.

Rüyada olmalıydım. Bu okuduklarım ve elimdeki gazeteler gerçek olmamalıydı. Hemen uyanmam gereken bir rüyadaydım. Ama açılan kapıdan seslenerek beni çağıran öğretmenim, kalbimdeki yanma ve kafamdaki zonklama her şeyin gerçek olduğunu söylüyordu.

Salih, neredeydi acaba? O söğüt ağacının altında mı kalmıştı tek başına... Kasabada hayat devam edecekti besbelli. Kuyumcu, “Ciğeri beş para etmez !” dediği adamın ciğeriyle, Salih de babasının boya sandığı ile...

Kör Tahir'i düşünüyordum. Son sözleri ne oldu acaba? Bir insanın yaşamını kaybederken bu denli büyük ve onurlu olması ne kuyumcunun ne de Hacı'nın anlayabileceği değerlerdi...

Babama yazdığım ilk mektupta Salih'i sordum. Mektubumun sabırsızlıkla beklediğim cevabı geldiğinde okuduğum satırlar hala bugün gibi gözümün önündedir. “ Çok uzakta bir yerde akrabaları varmış. Haberi gazetede okuyunca kasabaya geldiler, Salih'i alıp gittiler.” Bu satırları her anımsadığımda Salih'i daha çok merak ederim.

